

OTSUS

13.12.2024 nr 7-10/2024-027

Volta Energeetika OÜ liitumistasu ja tarbimis- ning tootmistingimuste muutmise tasu arvutamise meetodika kooskõlastamise kohta

1. SEADUSANDLIKUD ALUSED, HALDUSMENETLUSE ALUSTAMINE, KÄIK JA ASJAOLUD

1.1. Seadusandlikud alused ja rakendatav meetodika

Elektrituruseaduse (ELTS) § 93 lõike 1 järgi teostab ELTS-i ja selle alusel kehtestatud õigusaktide täitmise, sealhulgas elektrituru toimimise ja turuosaliste tegevuse üle riiklikku järelevalvet Konkurentsiamet.

ELTS § 1 lõigete 1 ja 2 kohaselt näeb seadus ette elektrituru toimimise põhimõtted, lähtudes vajadusest tagada põhjendatud hinnaga, keskkonnanõuete ja tarbija vajaduste kohane tõhus elektrivarustus ning energiaallikate tasakaalustatud, keskkonnahoidlik ja pikaajaline kasutamine. ELTS § 1 lõikes 1 nimetatud tegevuses järgitakse koostöö, võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet.

ELTS § 73 lõige 1 sätestab, et võrguettevõtja kooskõlastab Konkurentsiametiga ELTS § 71 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud võrgutasude arvutamise meetodika.

ELTS § 71 lõike 1 kohaselt võtab võrguteenust osutav võrguettevõtja tasu:

- 1) võrguga ühendamise eest (edaspidi liitumistasu);
- 2) tarbimis- või tootmistingimuste muutmise eest (edaspidi tingimuste muutmise tasu).

ELTS § 42 lõike 3 alusel kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirja, millega sätestatakse muuhulgas võrguettevõtja poolt võrguga ühendamise ja tarbimis- või tootmistingimuste muutmise eest võetava tasu arvestamise kord.

Vabariigi Valitsuse 14.02.2019 määrusega nr 10 kehtestatud elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirja (edaspidi Võrgueeskiri) § 25 lõike 1 alusel lähtub võrguettevõtja uue võrguühenduse loomise eest võetavat liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu arvutamisel selleks tehtavatest põhjendatud kulutustest. Liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu ja selle komponendid võivad põhineda keskmistel kuludel. Võrgueeskirja § 25 lõike 3 kohaselt arvatakse liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu hulka uue tarbimis- või tootmisvõimsuse ühendamiseks või olemasolevate tarbimis- või tootmistingimuste muutmiseks vajalikud kulud. Võrgueeskirja § 25 lõike 2 järgi ei või jaotusvõrguettevõtja võetud summaarne liitumistasu või tarbimis- või

tootmistingimuste muutmise tasu aasta arvestuses olla suurem kui liitumislepingute täitmiseks tehtud kulutused.

ELTS § 72 lõiked 2 ja 3 sätestavad, et võrguettevõtjal on õigus eristada sama võrguteenuse eest võetavaid võrgutasusid ja võrguteenuse osutamise muid tingimusi sõltuvalt pinge ja varustuskindluse tasemest, järgides ELTS-i muid asjakohaseid sätteid (ELTS § 72 lõige 2). Võrguettevõtjal on õigus moodustada turuosaliste rühmi ning rühmakaupa eristada võrgutasusid ja võrguteenuste osutamise muid tingimusi, järgides ELTS-i muid asjakohaseid sätteid (ELTS § 72 lõige 3).

ELTS § 71 lõike 3 ja Võrgueeskirja § 25 lõigetest 1 ja 2 tulenevalt peavad võrguteenuse osutamise eest võetavate tasude kehtestamisel aluseks võetud kriteeriumid olema läbipaistvad ja järgima võrdse kohtlemise põhimõtet (ELTS § 71 lõige 3) ning tasud peavad olema kujundatud kulupõhiselt (Võrgueeskiri § 25 lõiked 1 ja 2). Tulenevalt võrgutasude arvutamise meetodika kooskõlastamise regulatsiooni eesmärgist (ELTS § 1 lõige 1) on Konkurentsiametil õigus hinnata, kas meetodika on taotletud kujul vajalik ja põhjendatud.

ELTS § 93 lõike 7 kohaselt teeb Konkurentsiamet otsuse temale ELTS-i alusel esitatud kooskõlastamistaotluse kohta 90 päeva jooksul pärast taotluse esitamist. Eriti keeruka või töömahuka kooskõlastamistaotluse menetlemise korral võib Konkurentsiamet pikendada seda tähtaega 180 päevani. Tähtaja pikendamisest tuleb taotluse esitajale enne esialgse tähtaja möödumist teatada. ELTS § 93 lõike 8 alusel peatatakse ELTS § 93 lõikes 7 nimetatud tähtaja kulgemine ajaks, kuni Konkurentsiametile esitatakse tema poolt nõutud kooskõlastamistaotluse kohta otsuse tegemiseks vajalik teave.

1.2. Taotleja andmed

Volta Energeetika OÜ (registrikood 10507680; asukoht Tööstuse tn 47, Tallinn 10416; elektronposti aadress info@voltaelekter.ee).

Varasemalt ei ole Volta Energeetika OÜ Konkurentsiametiga võrguga ühendamise eest võetava liitumistasu ja tarbimistingimuste muutmise eest võetava tasu arvestamise meetodikat kooskõlastanud.

1.3. Menetluse käik ja asjaolud

20.11.2024 registreeriti Konkurentsiametis Volta Energeetika OÜ taotlus võrguga ühendamise eest võetava liitumistasu ja tootmis- ning tarbimistingimuste muutmise (edaspidi tingimuste muutmine) eest võetava tasu arvutamise meetodika (edaspidi Meetodika) kooskõlastamiseks (edaspidi Taotlus).

05.12.2024 täiendas Volta Energeetika OÜ Meetodikat punktiga 3.9, mis puudutab kulude jagamist.

Alljärgnevalt on toodud Konkurentsiameti seisukohad Volta Energeetika OÜ Taotluse põhjendatuse kohta.

Volta Energeetika OÜ taotlus Metoodika üldsätete osas

Taotlusest tulenevalt soovib Volta Energeetika OÜ kooskõlastada Metoodika üldsätteid alljärgnevalt:

1. Üldsätted

1.1. Volta Energeetika Osühing (edaspidi võrguettevõtja) liitumistasu ja tarbimis- ning tootmistingimuste muutmise tasu metoodika (edaspidi metoodika) määrab kindlaks, milliste põhimõtete alusel võtab võrguettevõtja tarbijalt või tootjalt uue võrguühenduse loomise või olemasoleva võrguühenduse tarbimis- või tootmistingimuste muutmise eest tasu.

1.2. Võrguettevõtja loob asjakohase liitumistaotluse alusel uusi võrguühendusi pingel 0,4 kV.

Konkurentsiameti seisukoht Volta Energeetika OÜ Metoodika üldsätete osas

Konkurentsiamet, kontrollinud ja analüüsinud ettevõtja Metoodikas toodud üldsätete põhjendatust, on seisukohal, et need ei ole vastuolus ELTS-is ja Võrgueeskirjas sätestatuga. Metoodika üldosast selguvad Metoodika koostamise õiguslikud alused. Metoodika eelmainitud osad annavad ettevõtja elektrivõrguga liituda soovivale või võrguühendust juba omavale, kuid tingimusi muuta tahtvale isikule selge ülevaate võrguga liitumiseks või olemasoleva võrguühenduse tingimuste muutmiseks kehtestatud põhimõtete õiguslikest alustest. **Tulenevalt eelnevast on Konkurentsiamet seisukohal, et Volta Energeetika OÜ Taotlus kooskõlastada üldsätteid Metoodikas toodud sõnastuses on põhjendatud.**

Volta Energeetika OÜ taotlus Metoodika mõistete osas

Taotlusest tulenevalt soovib Volta Energeetika OÜ kooskõlastada Metoodika mõisted alljärgnevalt:

2. Mõisted

Käesolevas metoodikas kasutatakse mõisteid elektrituruseaduses ja elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirjas toodud tähenduses, kui metoodikast ei tulene teisiti.

2.1. Liituja – tarbija, tootja või liinivaldaja, kes taotleb oma elektripaigaldise ühendamist võrguga või tarbimis- või tootmistingimuste muutmist.

2.2. Liitumine – liituja elektripaigaldise jaotusvõrguga ühendamine.

2.3. Liitumisleping – liitumise või tingimuste muutmise kohta võrguettevõtja ja liituja vahel sõlmitav kirjalik leping.

2.4. Liitumistasu – liituja poolt elektrivõrguga liitumise eest makstav tasu.

2.5. Tarbimistingimused – pingesüsteem, võrguühenduse läbilaskevõime amprites või lubatud võimsus kilovattides, liitumispunkti asukoht ja mõõtepunkti või -punktide asukoht.

2.6. Tingimuste muutmine – tarbimis- või tootmistingimuste muutmine.

2.7. Tingimuste muutmise tasu – tingimuste muutmise eest makstav tasu.

2.8. Tootmistingimused – pingesüsteem; lubatud võrku antav vool amprites või lubatud võrku antav võimsus kilovattides; liitumispunkti asukoht ja mõõtepunkti või -punktide asukoht; tootmiseseadmete arv, tüüp ja võimsus; kaitse- ja juhtimisautomaatika konfiguratsioon ning sätted; mõõteseadmete funktsionaalsus.

Konkurentsiameti seisukoht Volta Energeetika OÜ Metoodika mõistete osas

Konkurentsiamet, kontrollinud ja analüüsinud ettevõtja Metoodikas toodud mõistete põhjendatust, on seisukohal, et need ei ole vastuolus ELTS-is ja Võrgueeskirjas sätestatuga. Metoodika mõistete osa selgitab Metoodikas kasutatud sõnade ja väljendite tähendust. Metoodika eelmainitud osad annavad ettevõtja elektrivõrguga liituda soovivale või võrguühendust juba omavale, kuid tingimusi muuta tahtvale isikule selge ülevaate võrguga liitumiseks või olemasoleva võrguühenduse tingimuste muutmiseks kasutatud mõistete

tähendusest. Tulenevalt eelnevast on Konkurentsiamet seisukohal, et Volta Energeetika OÜ Taotlus kooskõlastada mõisted Metoodikas toodud sõnastuses on põhjendatud.

Volta Energeetika OÜ taotlus Metoodika liitumistasu ja tarbimistingimuste muutmise tasu arvestamise põhimõtete osas

Taotlusest tulenevalt soovib Volta Energeetika OÜ kooskõlastada Metoodika punktid 3.1 kuni 3.14 alljärgnevalt:

3.1. Liitumis- ja tingimuste muutmise tasudesse ei lülitata investeeringuid, mida võrguettevõtja teostab ELTS § 66 lõike 1 alusel arenduskohustuse täitmise tagamiseks.

3.2. Liitumistasu ja tingimuste muutmise tasu arvutamisel arvestab võrguettevõtja perspektiivsete turuosaliste liitumise ning juba liitunud turuosaliste tarbimis- või tootmisvõimsuse suurendamisega, võttes sealjuures arvesse piirkonna arengukavasid ja planeeringuid.

3.3. Liitumisel ja tingimuste muutmisel lähtub võrguettevõtja optimaalseimast võrgu konfiguratsioonist, heast inseneritavast ja efektiivseimast lahendusest.

3.4. Võrguettevõtja arvestab elektrivõrguga ühendamise eest võetavat liitumistasu ja tingimuste muutmise tasu eraldi igale konkreetsele liitumispunktile, lähtudes põhjendatud kulupõhisest kalkulatsioonist. Tasu aluseks on liitumisinvesteeringud, mis ei sisalda arenduskohustuse täitmise tagamisega seotud investeeringuid.

3.5. Õigusakti kohase mõõtesüsteemi maksumus ning selle paigaldamise kulu sisaldub liitumis- ja tingimuste muutmise tasus.

3.6. Juhul kui tootja liitumise jaoks peab võrguettevõtja liituma omakorda Elektrilevi OÜ võrguga või suurendama Elektrilevi OÜ-ga kokkulepitud võrguühenduse läbilaskevõimet, siis sisaldab liitumistasu ja tingimuste muutmise tasu ka selleks vajalikku proportsionaalset kulu. Proportsioon määratakse liitumisest tingitud võrguühendusele lisanduva läbilaskevõime suhtega võrguühenduse läbilaskevõimesse peale suurendamist. Juhul kui Elektrilevi OÜ peab omakorda suurendama AS-iga Elering kokkulepitud võrguühenduse läbilaskevõimet või 110-35 kV ülempingega trafo võimsust, siis sisaldab liitumistasu ja tingimuste muutmise tasu ka selleks vajalikku proportsionaalset kulu. Trafo võimsuse suurendamisel määratakse proportsioon trafo lisanduva võimsuse ja Elektrilevi OÜ perspektiivse lisanduva võimsusvajaduse vahe suhtega paigaldatava trafo võimsusesse. Elektrilevi OÜ määrab perspektiivse lisanduva võimsusvajaduse olemasolevate tarbijate summaarse koormuse kasvu prognoosi alusel.

3.7. Liitumistasule ja tingimuste muutmise tasule lisandub menetlustasu. Menetlustasu arvestab keskmisi kulutusi, muuhulgas: liitumispunkti asukoha määramiseks, liituja soovi täpsustamiseks, tehnilise lahenduse koostamiseks, liitumispakkumise ja vajadusel tehniliste tingimuste väljastamiseks, liitumislepingu sõlmimiseks, vajadusel hanke korraldamiseks ja lepingu sõlmimiseks töövõtjatega, liituja elektripaigaldise korrasoleku teatise menetluseks.

3.8. Võrguettevõtja arvestab tasude arvestamisel perspektiivsete tarbijate liitumisega ning juba liitunud tarbijate tarbimisvõimsuse suurendamisega, võttes sealjuures arvesse piirkonna arengukavasid ja planeeringuid. Tasude arvestamisel lähtub võrguettevõtja turuosaliste võrdse kohtlemise printsiibist ning arvutab kõikidele sarnastes tingimustes olevatele liitujatele tasud ühtsest printsiibist lähtuvalt.

3.9. Olemasolevate tarbijatega piirkonnas uue tarbija liitumisel arvatakse liitumis- või tingimuste muutmise tasusse proportsionaalne osa rajatud või rajatava kesk- ja madalpingeliini ja alajaama ehituskuludest. Proportsioon leitakse jagades liitumispunkti kaitsme nimivoolu alajaamaga ühendatud liitumispunktide kaitsmete nimivoolude summaga.

3.10. Kui tegelik liitumistasu maksumus kujunes väiksemaks kui liituja poolt tasutud, siis võrguettevõtja tagastab liitujale makstud ja tegeliku liitumistasu maksumuse vahe. Kui

tegelikud kulutused ületavad liitumistasu, tasub liituja täiendavalt tegeliku liitumistasu maksumuse vahe.

3.11. Tarbimisvõimsuse vähendamisel tasu ei võeta. Samuti ei võeta tasu kui liituja on vahepeal tarbimisvõimsust vähendanud, kuid soovib taastada endise võimsuse ja vaba võimsus on veel olemas. Nendel juhtudel tasub liituja vaid tarbimisvõimsuse vähendamise või taastamisega seotud põhjendatud kulud.

3.12. Kui võrguühenduse taastamist sooviva isiku elektripaigaldis on olnud ühendatud võrguettevõtja elektrivõrguga ja juhul kui võrguettevõtjal on vaja liituja elektripaigaldise ühendamiseks võrguga teha võrguehitus ja/või ümberehitustöid, maksab liituja liitumistasu kulupõhise kalkulasiooni alusel.

3.13. Võrguettevõtja eristab raamatupidamises arenduskohustuse raames teostatavaid arendusinvesteeringuid ja liituja poolt tasutava liitumis- või tingimuste muutmise tasu raames põhivarasse teostatavaid investeeringuid.

3.14. Liitumislepingu täitmise tulemusena rajatud elektrivõrk kuulub kuni liitumispunktini võrguettevõtjale.

Konkurentsiameti seisukoht Volta Energeetika OÜ Metoodika liitumistasu ja tarbimistingimuste muutmise tasu arvestamise põhimõtete osas

ELTS § 66 lõige 1 sätestab, et võrguettevõtja arendab võrku oma teeninduspiirkonnas viisil, mis tagab võimaluse järjepidevalt osutada õigusakti ja tegevusloa tingimuste kohast võrguteenust võrguga ühendatud tarbijatele, tootjatele, liinivaldajatele ja teistele võrguettevõtjatele, arvestades nende põhjendatud vajadusi, ning ühendada võrguga oma teeninduspiirkonnas asuva turuosalise nõuetekohane elektripaigaldis. Võrku arendades järgib võrguettevõtja varustuskindluse tagamise, tõhususe ning turgude integreerimise vajadust, arvestades neis valdkondades tehtavate uurimuste tulemusi.

Võrgueeskirja § 25 lõigete 1 ja 3 kohaselt lähtub võrguettevõtja uue võrguühenduse loomise eest võetavat liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu arvutades selleks tehtavatest põhjendatud kulutustest (Võrgueeskiri § 25 lõige 1). Liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu hulka arvatakse uue tarbimis- või tootmisvõimsuse ühendamiseks või olemasolevate tarbimis- või tootmistingimuste muutmiseks vajalikud kulud (Võrgueeskiri § 25 lõige 3).

Võrgueeskirja § 19 lõike 5 alusel määrab uue võrguühenduse loomise või olemasoleva võrguühenduse tarbimis- või tootmistingimuste muutmise korral võrgu konfiguratsiooni ja tehnilised parameetrid võrguettevõtja.

Konkurentsiamet, lähtunud eeltoodust, on seisukohal, et Volta Energeetika OÜ Metoodika punktides 3.1 kuni 3.14 põhimõtted on kooskõlas eelmärgitud ELTS § 66 lõikega 1 ning Võrgueeskirja § 25 lõigetega 1 ja 3 ning § 19 lõikega 5. Metoodika punktides 3.1 kuni 3.14 toodud põhimõtted tagavad, et liitumis- või tingimuste muutmise tasu hulka arvatakse ainult uue tarbimisvõimsuse ühendamiseks või olemasolevate tingimuste muutmiseks vajalikud põhjendatud kulud. **Tulenevalt eelnevast on Konkurentsiamet seisukohal, et Volta Energeetika OÜ Taotlus kooskõlastada Metoodika punktid 3.1 kuni 3.14 Metoodikas toodud sõnastuses on põhjendatud.**

2. KOKKUVÕTE

Konkurentsiamet on läbi töötanud Volta Energeetika OÜ poolt 20.11.2024 Konkurentsiametile kooskõlastamiseks esitatud Metoodika kooskõlastamise Taotluse ning asub seisukohale, et see

arvestab ELTS § 71 lõikes 3, § 72 lõigetes 2 ja 3 ning Võrgueeskirja § 25 lõigetes 1 kuni 3 kehtestatud nõudeid. Konkurentsiameti hinnangul ei ole Volta Energeetika OÜ taotletud Metoodika vastuolus heade kommetega ega riku lepingupoolte õiguste ja kohustuste tasakaalu ühe poole kahjuks ebamõistlikult. Konkurentsiamet leiab, et Metoodikaga ei kalduta kõrvale õigusaktide olulisest põhimõttest ega muudeta lepingu eesmärgi saavutamist küsitavaks.

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes ELTS § 71 lõikest 3, § 72 lõigetest 2 ja 3, § 93 lõike 6 punktist 6 ja Võrgueeskirja § 25 lõigetest 1 kuni 3

otsustan:

kooskõlastada 20.11.2024 esitatud taotluse alusel Volta Energeetika OÜ võrguga ühendamise eest võetava liitumistasu ja tootmis- või tarbimistingimuste muutmise eest võetava tasu arvutamise metoodika vastavalt lisale.

Käesoleva otsusega mittenõustumisel on õigus esitada 30 päeva jooksul alates käesoleva otsuse teatavakstegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus otsuse tühistamiseks Tallinna Halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kertu Saul
hinnaregulatsiooni osakonna juhataja

Lisa:
Volta Energeetika OÜ liitumistasu ja tarbimistingimuste muutmise tasu metoodika.pdf